

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 106

číslo: 18

3. května 2026

Cena: 14 Kč

Když se Evropa polarizuje, musíme jako církve zůstat spolu

Slova z úst nejmladšího generálního sekretáře GEKE (Společenství evangelických církví v Evropě) Dr. Maria Fischera vyjadřují nejen naději další ekumenické spolupráce, ale i její nezbytnost. Jejich autor se rozhodl před dovršením 50. roku svého věku změnit své působíště a uspořádal proto, spolu se svou nástupkyní Dr. Susanou Schenk, v polovině dubna tiskovou konferenci. Dr. Mario Fisher, který vystudoval teologii v Darmstadtu, se stal v roce 2018 osmým generálním tajemníkem GEKE, přičemž předtím pracoval jako vedoucí kanceláře a na evropské úrovni měl na starosti Reformační jubileum v r. 2017. Zasadil se o přijetí nových luterských církví, zintenzivnil spolupráci s baptisty a anglikány, etabloval GEKE právně v Rakousku, ale i jako mezinárodní nevládní organizaci při Radě Evropy ve Štrasburku. Od 1. května 2026 se stal vedoucím Institutu pro náboženská vyznání v Bernsheimu.

Jeho nástupkyně Dr. Susanne Schenk je církví historička, studovala na několika univerzitách v Německu, Anglii i USA, věnuje se ekumeně, působila i jako farářka a Odborná referenka pro ekumenu v zemské evangelické církvi ve Württembergu.

V GEKE byla členkou regionální skupiny Východ - Jih a zástupkyně členů Rady tohoto společenství.

Ve své úvodní řeči M. Fischer popsal proměnu GEKE od akademicky orientovaného společenství k prakticky zaměřené, solidární živé organizaci, která se zabývá

aktuálními etickými otázkami včetně změny perspektivy – směrem k teologii diaspory, která se ptá: co se mohou větší majoritní církve učit od menších minoritních církví. Jako zajímavost uvedl, že po r. 1989 byla jedním jazykem němčina, neboť zástupci ze zemí bývalého politického východu mluvili německy. V současnosti mohou i ze své zkušenosti říci, že se prosadila vedle němčiny i angličtina, nicméně i tato tisková konference se odehrávala – za souhlasu všech online připojených – v němčině.

Na dotaz ohledně Maďarska reagoval M. Fisher odkazem rovněž na změnu „jazyka“, byť v jiném slova smyslu. Poté, co byla církev a politika v Maďarsku za premiéra Orbána propojená, nyní se projevuje vzájemný respekt. Otázkou je, jaký model přináší církev do společnosti. Měla by přinášet koncepty ochrany.

Susanne Schenk zdůraznila koncept mnohohlasé reformace, což bylo i téma své práce. Za své priority pro práci generální sekretářky GEKE považuje

Pokračování na str. 3

Ve Škodějově se konala oslava Dne Země

Pán Nejvyšší se slitoval nad Čechy sužovanými suchem a seslal vláhu.

Tak lze komentovat dvacátý duben letošního roku, kdy proběhla v rodišti Karla Farského oslava Dne Země. Již za Mladou Boleslaví se spustil déšť a po celou dobu úklidu areálu Karla Farského vytrvale přelalo.

Přesto jsme se na naučných stezkách a v okolí vlesní kaple pustili do úklidu. Zdejší drsné prostředí s častými větry nám připravilo dostatek materiálu k odstranění a rychle vznikaly velké hromady klestí a ulomených větví ze stromů. Zdejší maliny budou sice jistě chutné, nicméně jsme poněkud omezili jejich rozpínavost. Vzhledem k počasí se letos nedalo natírat a tak kaple zůstala „ušetřena“ našeho zásahu. I laické oko však muselo konstatovat, že by bylo potřeba opravit stříšku nad stolem, který je shůry bohatě zavlažován.

Po tomto popisu nám jistě nikdo nebude mít za zlé, když jsme si ve skrovném počtu účastníků dopřáli ohřev a jídlo v restauraci U Medvěda ve Vysokém nad Jizerou.

Odpolední akce začala setkáním s bratrem vikářem Benjaminem Mlýnkem a sestrou kazatelkou Šárkou Bažantovou. Sestra Šárka i přes nepřízeň počasí přijela na kole a s úsměvem říká: „Jsem na to zvyklá.“ Pro informaci, sestra Šárka má v nohou našlapáno řadu kilometrů i ve zdejším hornatém terénu, když jezdí sloužit. „Ne, s autem nejezdím, mám na to kolo,“ odtušila.

Bohoslužbu ke Dni země vyplněnou bibličtými úvahy věnovanými Zemi sloužil patriarcha Tomáš Butta společně s Benjaminem Mlýnkem a Tomášem Novákem. Hlas písní i nepočetných přítomných odnášel právě zdvihající se vítr do dálky. Naštěstí texty písní ani připravené úvahy ke stavu Země vítr neodvál.

Celková nepřízeň počasí nedovolila, aby se náhodní zvědavci podívali nad zaléváním stromů v dešti. Snad by jim následné žehnutí napovědělo, jaký je smysl celé akce. Stejně tak by s uznáním kvitovali, že nezapomínáme s výsadbou květin u pomníku na Karla Farského.

Mirko Raduševič

Foto: Autor

Díky za krásný diecézní den v Třebíči

Brněnská diecéze naší církve uspořádala v sobotu 18. dubna v Třebíči Vikariátní shromáždění spojené s diecézním dnem.

V Přední synagoze, která je sborem naší církve, se sešlo asi čtyřicet lidí. Br. biskup Juraj J. Dovala setkání zahájil bohoslužbou slova. Poté se probíraly diecézní záležitosti a po této „úřední“ části následoval oběd a prohlídka trebičského židovského města. Prohlídka byla komentovaná, doprovázel nás pracovník Infocentra Třebíč, který nám velmi fundovaně a odborně popsal všechna procházená místa. Prohlídka trvala asi hodinu a půl, pro nás věřící byla obohacující, byť mnohé starozákonní příběhy, které průvodce citoval, známe. Prošli jsme celé staré židovské město, začínající v místech Přední synagogy a pokračující malebnými uličkami až do Zadní synagogy, kde prohlídka končila.

Díky Bohu za toto příjemné setkání i celý sobotní den. Milan Morava, kazatel ČČSH při NO Jihlava

Vaše srdce at' se nechvěje úzkostí

„Vaše srdce at' se nechvěje úzkostí. Věřte v Boha, věřte i ve mně.“ (Jan 14,1-14)

Ježíš svým učedníkům říká, že v něm přebývá Bůh a že skrze něho mluví. Že On je ta cesta, pravda i život. V něm to dobře dopadne. A to říká po té, kdy ví, že přichází jeho konec, že zůstanou sami a nabádá je, aby se navzájem milovali. Že jsou jeho učedníci se pozná podle toho, budou-li mít lásku jedni k druhým (Jan 13,34,35). Ježíš je zavazuje láskou coby nejsilnější zbraní.

Na stanici Noe běžel film Noe z roku 2014. Je inspirován kanadským komiksem a vzdáleně Starým zákonem. Z recenze se dozvídáme, že režisér Darren Aronofski je fascinován osobností

Noeho (Russel Crowe), který se cítí být vinen za to, že přežil. Káhirska univerzita Al - azhar vyhlásila na film fatvu (právní názor formulovaný kompetentním znalcem islámského práva), protože haní náboženství muslimů a dehonestuje Noeho a film byl všeobecně strhán. Ale to nevadí, protože je v něm, kritice navzdory, intenzivní poselství.

Tak tedy: Patriarcha Noe se na základě svých snů domnívá, že komunikuje s Bohem. Myslí si, že vlivem hříchu musí lidstvo vyhynout a on a jeho rodina jsou posledními potomky lidí na zemi, protože lidstvo si nezaslouží žít. Příliš se odklonilo od Božího očekávání. Noe s rodinou je na arše, prší a prší. A jedna z jeho snach otěhotní. Noe snaše bez

okolku oznámí, že pokud se jí narodí dcera, připraví ji o život. Bude-li to syn, dožije na osiřelé planetě do své budoucnosti v osamění, protože oni jsou poslední z lidí a musí to tak být. Jimi se lidská kapitola uzavře.

Snacha v daný čas přivede na svět dvě holčičky, drží je v náručí a Noe se k nim chystá s nožem. Děti pláčou a snacha Noa prosí, aby je ze světa sprovodil až ve chvíli, kdy budou klidné. Je to silná chvíle. Ona vůči němu necítí nenávisť. Respektuje, že Noe má vizi, která musí být naplněna a s odevzdaností na to přistupuje. Ale do posledního okamžiku lubeje za své děti.

Připomíná mi Štěpána, který do posledního okamžiku lubeje za Krista v úchvatném výkladu, až

Pokračování na str. 2

Židovství a židovská mystika v Africe

Židovství je s Afrikou spojeno esenciálním poutem: kořeny židovského náboženství prorůstají Afrikou do hlubin časů, kdy Hebrejové ještě neexistovali jako národ a jejich monoteismus se teprve rodil, zatímco klíčové postavy jako Abrahám, Mojžíš nebo Jozue chodili po Africe; vždyť Mojžíš, Áron, Jozue a další, byli Afričani. Několik století po slavném africkém exodu (podle etiopské tradice) odchází královna ze Sáby z Jeruzaléma těhotná s králem Šalomounem, aby v zemi u pramenů Nilu hebrejský kmen vyhnal mocnou větev afrických Židů. Afrika se stala nedílnou součástí konstitutivních textů Tanachu, v Africe vyrostly jedny z nejstarších židovských synagog a do dnešních dnů zde působí živá židovská společenství.

V africkém židovství je také velmi výrazný mystický prvek. S kabalou se lze setkat zejména na samém severu Afriky, ovšem mystika jakožto snaha o sjednocení se s Bohem, odosobnění se a „vplynutí“ do Boha, pohroužení duše do jejího základu v závratném prožitku zrušení vědomí času, je významně přítomná také mezi etiopskými Židy i v dalších oblastech Afriky. Důraz na společnou komunitní modlitbu včetně tělesných projevů – zejména pohupování či vytáčení těla do stran při zpívání či vyslovování modlitby – je africké tradici vlastní. Duše a tělo je jedno – modlí se celá bytost. V židovské extatické spiritualitě se také v Africe pracuje s hudbou a tancem. A nejen s tím, například zimbabwští černí Židé synkretizují židovství s křesťanstvím a rastafariánstvím a při modlitbě k Bohu svátostně kouří marihuanu. Mezi známější židovské komunity, které měly vliv na africké regiony, jež dlouhodobě obývaly či dosud obý-

vají, patří sefardští Židé žijící zejména v Maghrebu, v menších počtech také v Egyptě a Súdánu, aškenázští Židé v Jižní Africe, kteří sem přicestovali většinou z pobaltských zemí, dále Falašové v Etiopii, kteří odvozují svůj původ od krále králů Menelika I. (10. stol. př. n. l.), syna krále Šalomouna a královny ze Sáby, dále také berberští Židé žijící v rozlehlé oblasti Sahary, židovská komunita žijící od starověku v Egyptě (která mimochodem před dvěma tisíciletími poskytla azyl židovské rodině Marii, Josefu a malému Ježíši), mizrachimští Židé v Súdánu a Etiopii, nigerijští Židé (Ibo Bnej Jisrael), a také například Židé zimbabwského etnika Lemba, které můžeme chápat jako zástupce mnoha podobných nepočetných komunit napříč celou Afrikou, které se z rozličných důvodů identifikují s židovstvím, nebo přímo odvozují svůj původ od jednoho z hlavních židovských kmenů. V některých afrických zemích nežijí prakticky žádní Židé, jinde desítky či stovky, ale například v JAR žije přibližně 100 000 Židů. V Nigérii je dnes kolem stovky synagog. Existovala také početná a vlivná komunita tzv. sahelských Židů, kteří obchodovali na pomezí Sahary a tropické Afriky a mnozí se po obchodních cestách napříč Sahelem usadili v západní Africe, zejména v Senegalu a na Kapverdských ostrovech. Skupina byla vlivná zejména ve středověku, dnes jsou její potomci nepočetní, ale stále existují.

NEJHLUBŠÍ KOŘENY AFRICKÉHO ŽIDOVSTVÍ

Dříve než necháme promluvit jedny z nejstarších náboženských textů lidstva, které svazují Hebreje s Afrikou, dovolme si malý myšlenkový exkurz. Podle prvních kapitol

Dokončení na str. 3

Z kazatelského plánu

Čtvrtá neděle po Velikonocích

Zpívejte Hospodinu píseň novou, neboť učinil podivuhodné věci, zjevil před očima pronárodů svoji spravedlnost. Aleluja! (Žalm 98,1,2)

První čtení z Písma: Skutky 7,55-60

Tužby velikonoční (III)

Aby v našich srdcích živo víru v Krista a naději na věčné dědictví v nebesích utvrzoval, modleme se k Hospodinu.

Aby v našich duších svůj chrám si vybuodoval a nás na své královské kněžstvo posvěcoval, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Nebeský Otče, dej nám dokonale uvěřit v tvého Syna, ať je naší cestou, pravdou a životem. Kéž ho následujeme na naší pozemské pouti do života věčného! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: 1. Petrův 2,1-10

Evangelium: Jan 14,1-14

Verše k obětování: Žalm 66,1-2.16

Verš k požehnání: Jan 14,9

Modlitba k požehnání:

Nebeský Otče, děkujeme ti za svaté dary chleba a kalicha. Dej, ať jsme jimi očištěni od našich hříchů. Stůj při nás, ochraňuj nás a daruj nám své požehnání! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 83, 85, 110, 160, 185, 287

Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí

Pokračování ze str. 1

nakonec zří nebesa otevřená a Syna člověka, jenž stojí po pravici Boží. Noe děti ušetřil. Strih. Film se odvíjí, snacha sedí na kameni u pláň, země už vyschla. Noe bydlí sám v jeskyni, propadlý beznaději, s vědomím, že některé skutky se nedají odpustit. A snacha mu, když k ní přijde, říká: „Ale proč jsi mé dcery nezabil? Musím to vědět.“ Noe jí odpoví: „Protože jsem v nich viděl jen lásku. Jen a jen lásku.“ To říká ten, který se celou dobu domníval, že poslouchá Boha, aby byl se svou rodinou tím posledním pozemšťanem, pak že bude s lidským rodem amen.

**Noe:
Dušan Spáčil**

Jen voda kolem
jen voda všude
a na obzoru ani čtun
jen vlny kolem
jen vlny kreslí
do archu moře
další z run

A v temnu podpalubí
uslyšíš cvakat zuby
a krev se v žilách vaří
když bestie se páří

Strach se už tiše vkrádá
do bezbranného stáda
jen osm cestujících
zažehlo další svíce

Jen voda kolem,
jen voda všude
ta voda rovná jako mlat
tak chladná voda,
tak divná voda
a nikde žádný Ararat...

(ze sbírky Dušana Spáčila
Veď mě ve tmě,
nakladatel Bondy 2022)

Nad Písmem Falešná víra

J 14,1-14

Ježíš řekl svým učedníkům: „Vaše srdce ať se nechvěje úzkostí! Věřte v Boha, věřte i ve mne. V domě mého Otce je mnoho příbytků; kdyby tomu tak nebylo, řekl bych vám to. Jdu, abych vám připravil místo. A odejdu-li, abych vám připravil místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste i vy byli, kde jsem já. A cestu, kam jdu, znáte.“ Řekne mu Tomáš: „Pane, nevíme, kam jdeš. Jak bychom mohli znát cestu?“ Ježíš mu odpověděl: „Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne. Kdybyste znali mne, znali byste i mého Otce. Nyní ho již znáte, neboť jste ho viděli.“ Filip mu řekl: „Pane, ukaž nám Otce, a víc nepotřebujeme!“ Ježíš mu odpověděl: „Tak dlouho jsem s vámi, Filipe, a ty mě neznáš? Kdo vidí mne, vidí Otce. Jak tedy můžeš říkat: Ukaž nám Otce? Nevěříš, že já jsem v Otci a Otec je ve mně? Slova, která vám mluvím, nemluvím sám od sebe; Otec, který ve mně přebývá, činí své skutky. Věřte mi, že já jsem v Otci a Otec ve mně; ne-li, věřte aspoň pro ty skutky! Amen, amen, pravím vám: Kdo věří ve mne, i on bude činit skutky, které já činím, a ještě větší, neboť já jdu k Otci. A začkoli budete prosit ve jménu mém, učiním to, aby byl Otec oslaven v Synu. Budete-li mne o něco prosit ve jménu mém, já to učiním.“

Amen, amen, pravím vám: Kdo věří ve mne, i on bude činit skutky, které já činím, a ještě větší, neboť já jdu k Otci. A začkoli budete prosit ve jménu mém, učiním to, aby byl Otec oslaven v Synu. Budete-li mne o něco prosit ve jménu mém, já to učiním. (Jan 14,12-14)

Jaká je naše víra? Čistá? Správná? Upřímná? Husitská? Jediná pravá? Prozkoušeno lakmusovým papírkem Božího Slova a dnešního Ježíšova výroku jsme nuceni přiznat, že to jistojistě není víra v Krista... Protože zcela zjevně nečiníme skutky jako Kristus, natož větší. Když se modlíme a prosíme, naše modlitby velmi často zůstávají nevyšlyšeny. Není to Boží vina a není to ani text, který můžeme snadno odsunout stranou nebo nějak zaobalit hávem symboliky. Jde o nastavené zrcadlo naší malověrnosti nebo snad dokonce spíše toho, že věříme někomu jinému či něčemu jinému než Bohu samému.

Věříme své tradici, svému vzdělání, své zkušenosti, svému pocitu. Věříme v Boha svých představ, dojmů a přesvědčení, ale k živému Bohu se neobracíme.

Protože pak bychom zcela jistě konali zázraky jako sám Pán, pak by každá naše modlitba došla Božího sluchu a projevila se ve světě. Jenže to se neděje. A tak vlastně svým způsobem života doslova pliveme Ukřižovanému do tváře, s nezájmem mjíme prázdný hrob a jako hluší neslyšíme hlas Božího Syna, který nás volá jménem. Co s tím ale máme dělat? Jediná upřímná odpověď na tuto naši pomýlenost, která se ve skutečnosti obejde bez živého Boha, odpověď na tuto naši nedostatečnou či přímo falešnou víru je padnout na kolena před Hospodinem, a jak psal již Sören Kierkegaard, vyznat svou neschopnost věřit. Vyznat, že nevěříme a věřit nedokážeme, že je to mimo naše schopnosti, že naše hříšnost nám naprosto brání se ke svatému Bohu přiblížit. Musíme jedinečně otevřít před Ním upřímně své srdce a prosit o smilování. Protože zjevně nejen naše skutky, ale i naše víra za nic nestojí. Můžeme leda poníženě Boha prosit, aby se nad námi smiloval a přijal nás navzdory tomu, že ani v toto přijetí nejsme schopni věřit.

Filip Sedlák

Hluoce se před Tebou skláníme, Pane náš, a vyznáváme, že nevěříme a věřit nedokážeme.

Pomoz naší slabé víře a odhaluj nám naši víru falešnou.

Otevři naše slepé oči, uvolni naše hluché uši, rozbij naše kamenná srdce.

**Obdaruj nás svou milostí a přitahuj nás blízko k sobě,
i když se vzpíráme, nevidíme a neslyšíme.**

Bud' nám hříšníkům milosrdný. Ať sláva Velikonoc prozáří náš život i navzdory našemu nepřijetí. Amen

Světlo a tma: Den Země ve Škodějově

- I řekl Bůh: „Bud' světlo!“ A bylo světlo.
- Viděl, že světlo je dobré, a oddělil světlo od tmy.
- Světlo nazval Bůh dnem a tmu nazval nocí. Byl večer a bylo jitro, den první.

Začátek knihy Genesis není vědecký protokol, ale oslavný hymnus.

První tři dny Bůh vytváří základní prostory (světlo/tma, nebe/vody, souš/moře) a další tři dny je zaplní (Slunce/Měsíc, ptáci/ryby, zvířata/lidé). Světla, která Bůh stvořil čtvrtého dne jsou tedy funkčními správci prostoru vytvořeného prvního dne. První mýtický den tedy vznikl čas a rytmus (den a noc), zatímco čtvrtý den byly „instalovány“ hodiny (slunce, měsíc a hvězdy), které tento rytmus navenek ukazují.

Světlo je v mnoha kulturách spojeno se vznikem světa a energií, která udržuje život. Například v hinduismu symbolizuje vyšší já a vnitřní probuzení. V antickém Řecku bylo světlo spojeno s osvícením myslí a hledáním pravdy.

Světlo není Bůh, ale Boží dílo: Zatímco mnohé národy uctívaly Slunce jako boha, Bible zdůrazňuje, že světlo je stvořené. Bůh světlo tvoří slovem, čímž ho zbavuje božské podstaty a činí z něj pouhý nástroj nebo projev své slávy.

Ježíš podle evangelia o sobě říká: „Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života.“ (Jan 8,12) Na tento teologický obraz navazují příběhy, ve kterých Ježíš otevírá oči slepým - slepota je spojována s temnotou a vidění se světlem. V Matoušově evangeliu Ježíš přenáší titul Světlo světa i na své učedníky: „Vy jste světlo světa,“ čímž jim dává úkol šířit světlo pro svět dál. (Matouš 5,14-16)

Církevní otcové vložili do Nicejského vyznání formulaci, že Ježíš je Světlo ze světla - a to jako obranu proti tzv. ariánství (učení, že Ježíš byl pouze stvořenou bytostí, nikoliv Bohem). Šlo o metaforu paprsku: Obraz „Světlo ze světla“ měl vysvětlit, jak může být Syn zrozen

z Otce, a přitom s ním být stejné podstaty. Podobně jako se zapálí jedna svíce od druhé (nebo jako paprsek vychází ze slunce), aniž by zdroj světla ubylo, tak i Syn vychází z Otce, ale zůstává plně Bohem. To zaznívá například také v biblickém v listu Židům - že Ježíš je „odleskem Boží slávy“ (Židům 1,3). My máme být obrazem Božím - obrazem nezobrazitelného Boha. Beru to také jako odlesk jeho podstaty... Nejsme Bohy - ale máme být Bohu podobní - v čem? V jeho slávě? V jeho majestátu? Nebo v jeho péči o svět, v péči o druhé, o přírodu, o život? Myslí, že máme mít světlo v očích - živé a milé oči pro své bližní, ale také brát vážně přírodu, oči všech živočichů, všech zvířat. Je zvláštní hledět zvířatům do očí. Je to jiný pohled, než do očí člověka, ale i zde cítíme pohled Božího stvoření, často ustrašeného, někdy bezmocného - ale božského - jak nás asi vnímají?

Vzpomněl jsem si na slova písně, kterou otextoval v roce 1972 Přemysl Pitter:

Píseň díků

*Nám dodals, Pane, sílu
a v duši vznítíš zář.*

*Již nejdem v noci stínu
a zříme Tvoji tvář.*

*My poznáváme Tebe
ve zraku dítěte.*

*Ty na nás sám se díváš
i okem zvířete.*

*Za všechny dary světa
Bud' tobě vřelý dík!*

*Vždyť na zemi co vzkvétá
má v Tobě původ, vznik.*

*Ty projevit se zjevně
chceš každým člověkem,*

*jak stanovil jsi pevně
v svém plánu odvěkém.*

*Chcem skutky ctíti Tebe,
nám modlitbou bud' čin:*

*dát v službu pravdy sebe,
jak příklad dal Tvůj syn.*

*Bud' láska místo práva,
ať zbraně oněmi!*

*Bud' Pánu nebes sláva
a pokoj na zemi.*

(Napsáno roku 1972 pro Husův sbor v Curychu na chorál Pavla Gerhardta „Du meine Seele, singe“)

Světlo at' je ve vašich duších, světlo at' je ve vašich očích, světlo at' je ve vašich činech!
Amen!

Tomáš Novák

Židovství a židovská mystika v Africe

Dokončení ze str. 2

staroslavné Tóry Bůh Jahve stvořil člověka jako muže a ženu a postavil je do rajské zahrady. Zde se také k nebi vypínal strom poznání dobra a zla. Jakým jazykem asi hovořili lidé v ráji dávno před babylonským zmatením jazyků? Byl to jazyk dokonalý? Jazyk, který sám sebou, svou strukturou, svou esencí, odpovídá na nehlubší otázky bytí?...

Na otázku kde se ona tajemná rajská zahrada nacházela, existuje mnoho odpovědí a jedna z těch vlivných, které se opírají o výsledky antropologického bádání, lokalizuje nejstarší lidské bytosti a jejich přímé předchůdce do oblasti dnešní Etiopie. Podle konsenzu archeologů, antropologů a historiků my všichni, lidé celého světa, pocházíme prapůvodně z hlubin Afriky, kdesi z etiopské části Velké příkopové propadliny.

Zahrada vši rozkoše mohla být v dnešní Etiopii, zemi s opojně krásnou přírodou, která má také mimořádně hluboké židovské kořeny. Strom poznání dobrého a zlého si ve své osobní imaginaci představuji jako obrovský mnohaticílelý baobab, které mě při cestách napříč Afrikou nepřestávají fascinovat a přitahovat. Mimochoodem, strom je v židovské mystice důležitým symbolem.

Tóra hovoří o tom, že Bůh povolal Abrahama – později přejmenovaného na Abraháma – aby opustil domovinu a vydal se na nejistou cestu za Božím hlasem z Uru do Cháranu a dál do Kanaánu a konečně do Egypta. První kontakt s Afrikou pro židovského praotce zakladatele nevyznívá právě nejlépe: Ihal Egyptanům ve strachu o svůj život, svoji manželku dal bez ostychu faraonovi, vydávajíc ji za svoji sestru a inkasujíc za ni brav, skot i osly, otroky, otrokyně, oslice a velbloudy. Faraon za tentýž úkon obdržel od Hospodina velké rány. Vrátil proto manželku Abramovi a nechal jej i s veškerým bohatstvím odejít z Egypta (Gn 12,10–20).

Tím ale Abram s Egyptem zdaleka neskončil, vždyť svého prvního syna Izmaele zplodil s krásnou Egyptankou jménem Hagar. Izmael (hebr. Jišma'el – slyší Bůh) se stal praotcem Arabů. Ve věku třinácti let byl Izmael podle pokynů Hospodina obřezán, a tak byl zpola Afričan svázán hebrejskou smlouvou se Stvořitelem. Abram však – poté co jeho legitimní žena porodila Izáka – svého prvorozeného syna Izmaela s egyptskou matkou vyhnal do pouště. Izmaelovu „vyvolenou krev“ vyhnání nijak nezakalilo. Hospodin zůstal s Izmaelem a ten se později oženil s Egyptankou. Izmael měl dvanáct synů, podle Tóry

dvanáctero knížat mocných kmenů.

Izákův syn Jákob měl rovněž dvanáct synů, a hle, vracíme se do Egypta. Jákobova oblíbeného předposledního syna Josefa totiž jeho bratři ze žárlivosti prodali do egyptského otroctví. Hebrejec Josef ovšem po více než dramatickém životním příběhu dosáhl mimořádně vysokého postavení u samotného faraona (Gn 37–50) a svým bratrům později nastalv etické zrcadlo. Uvážíme-li, že Josef se stal v Egyptě mimořádně mocným, snad druhým mužem hned po samotném faraonovi, mužem, kterého Tóra neváhá nazývat vládcem celého Egypta (Gn 41,41), a sečteme-li, že ostatní bratři, otcové dvanácti kmenů izraelských, za ním do Egypta přesídlili, je zjevný mimořádně úzký vztah mezi židovskými kořeny a Afrikou, vždyť Egypt (Kemet, tedy Černá země) byl (nejen) v té době jednoznačně vůdčí zemí černého kontinentu.

Sám Hospodin v Tóře volá na Jákoba: „Neboj se odejít do Egypta, neboť tam z tebe učiním veliký národ. Já půjdu do Egypta s tebou a já tě odtud znovu přivedu; tvé oči zatlačí svou vlastní rukou Josef.“ (Gn 46,3–4) Právě v africkém Egyptě z Hebrejů učiní svůj veliký národ Bůh JHVH, Stvořitel všehomíra. Jákob prožil v Egyptě polovinu ze svého téměř stopadesátiletého života, ale v Egyptě pohřben být nechtěl. Byl nabalzamován po egyptském způsobu a odvezen k pohřbu v Kanaánu. Josef zemřel ve věku 110 let, byl rovněž po egyptsku nabalzamován a v Egyptě také pohřben. Tak hebrejský kořen nesmazatelně vrostl do nehlubších vrstev do Afriky.

Právě v Egyptě se Hebrejové rozrostli do početné skupiny, a to se nelíbilo faraonovi, který je počal zotročovat a mimo jiné je donutil stavět města Pitom a Rameses. Faraon nakonec poručil zabít hebrejské novorozené chlapce, a právě do této těžké chvíle hebrejských dějin se narodil Afričan Mojžíš, pravděpodobně syn Hebreje narozeného v Egyptě a Núbijky. Nil, košík, faraonova dcera, deset ran, exodus... – všeobecně známý příběh, který Hebreje opět pojí s Afrikou. Mojžíš se mimo jiné oženil s Núbijkou, a tak jeden z největších hebrejských praotců plodil své syny s přinejmenším půlí africké krve, sám v Africe narozen a sám pokrevně přinejmenším zpola Núbijec.

NEJSVĚTĚJŠÍ MĚSÍČNÍ HORA

– MYSTICKÁ BRÁNA K BOHU

Podle kabalistické tradice bylo mocné Boží slovo vyjevující Tóru za bouřlivého zvukohromí na Sinaji v tajemné synestézii slyšet jako

sedmdesát zvuků a sedmdesát světél. Tato zkušenost byla jednotně zakoušena všemi hebrejskými dušemi na Sinaji. Od té doby – tvrdí kabalisté – může kterýkoli Žid v hluboké mystické meditaci na odhalení Tóry na Sinaji zakusit totéž co jeho předkové při omračujícím Božím zjevení. Jsoucí také právě na Sinaji, na oné hranici Afriky a Asie, v zemi zázraků, na Boží hoře, kde hovořil k Mojžíšovi, zjevuje své tajemné jméno (Ex 3,14). Na Měsíční hoře (Sinaj, od jména měsíčního božstva Sin) pod níž leží Afrika, Bůh píše do kamene, hovoří k vyvoleným a zjevuje své jméno. Potom už nepřekvapuje, že je nazývána zemí svatou (Ex 3,5). Pokud jsme se dotkli pojmu mystika, toto české substantivum pochází z řeckého *μυστικός*, adjektiva s významem tajný, tajemný, skrytý; odvozeného od verba tajit, zavírat. Nejčastěji se uvádí význam zavírat oči, nebo obecně smysly, aby mystik nerušen smyslovými vjemy viděl ono skryté, vnitřní, očima neviditelné, samotným rozumem nedostupné. Aby pronikal ke skutečné podstatě, v abrahamovských náboženstvích k Bohu. V tom je ale rovněž zásadní rozdíl mezi mystikami abrahamovských náboženství a mystikami tradičních afrických náboženství, neboť v těch tradičních mystik nebo věřící v extatickém vytržení většinou neusiluje o sjednocení s nejvyšším Bohem, protože ten je v tradičním africkém chápání vzdálený a nedostupný, ale usiluje o spojení s nižším božstvem nebo duchem, který je člověku v duchovním světě bližší. Člověk sjednocený s duchem může podle Afričanů dočasně získat nadpřirozené schopnosti jako je věštění, odhalení příčin nemocí, léčení, předpovídání budoucnosti, zahnání zlých duchů atd. Zatímco abrahamovský mystik vystupuje k Bohu a záměrně se vzdaluje materii světa, tradiční africký mystik spíše získává schopnosti ovládat tento svět, aniž by se jej snažil opouštět....

Protože tedy Tóra zazněla z „božích úst“ na Sinaji a sám Bůh zde dosud neznámým písmem napsal první desky zákona, je Afrika s judaismem spjata mocným poutem. Ovšem je zde velká otázka lokalizace hory Sinaj, která nemusí být na dnešním Sinajském poloostrově, ale na protější straně Akabského zálivu. (Navíc je Sinajský poloostrov sice součástí Africké desky, a proto po mém soudu spadá spíše k Africe, ale podle soudobého geografického dělení spadá k Asii.)

Ale zpátky od přizemnosti map k mystickým výšinám – protože Tóra zvukomalebně zazněla Sinajem přímo z Boží sféry, může nejen erudovaný kabalista, ale kterýkoli vnímavý čtenář nalézat v Tóře hlubiny božích tajemství i další významy textu hledáním akrostichů.

Zasvěcený kabalista má nadto k dispozici další klíče k dešifrování tajného vědění pro vyvolené z vyvolených. Přestože kabala (židovská mystická tradice) zná některé velmi přesné metody, lze říci, že kolik je mystiků, tolik je mystik. Každé mystické sjednocení je z podstaty věci originální a nepřenositelné. Židovská mystika klade také velký důraz na jazyk, neboť mistr kabalista, který vládne hebrejštinou, jakožto svatým jazykem, na nejvyšší úrovni, dokáže ve slovech permutovat písmena na základě číselných kódů a vyslovovat pojmy s mocnou silou. Podobný důraz na jazyk vidíme u islámu, kde nestvořený Korán pocházející přímo od Boha je na zemi zapsán posvátným jazykem, totiž arabštinou. Všechny překlady Koránu jsou potom chápány jen jako nedokonalé překlady významu, kterým chybí zvukomalebná svatost božského jazyka. Také některá tradiční náboženství akcentují svatost slov, například malijští Bambarové, kteří věří, že vše je stvořeno z prazákladního zvuku slova yo, který je středem veškerenstva, z něhož stále emanuje stvoření...

Jsme-li u jazyka, židovství a Afriky, musíme také připomenout, že významný řecký překlad Tanachu známý jako Septuaginta (LXX), vznikl s největší pravděpodobností v Africe, konkrétně v egyptské Alexandrii mezi 3. a 1. stoletím př. n. l. A tím se dotýkáme dalšího důležitého tématu: Afrika není ohraničený svět sám pro sebe – nikdy nebyla a nikdy nebude. Severní Afrika, zejména ve své pobřežní části, byla odedávna nedílnou součástí středo-mořského kulturně-náboženského prostoru, a zároveň součástí Afriky. Egypt byl významně helenizován a Alexandrie byla samým srdcem helénského Egypta, přesto ale zároveň zůstala egyptskou Alexandrií. Kultury, náboženství, jazyky, mravy, móda, zboží... to vše Afrika přirozeně vdechovala (nejen) ze severu a východu, a v afrikanizované podobě vydechovala zpět.

Když jsem poprvé cestoval po zemi (velmi pomalu) z Jizerek na africký rovník, žasl jsem, jak plynule se měnila scéna – když člověk cestuje opravdu pomalu, tedy když má čas, scéna se proměňuje tak nenápadně a přirozeně, že si ani nevšimnete –, až se mi ve Středoafričské republice nezdálo, že bych byl nějak jinde. Jsme spojení nezrušitelným spletcem žil. Jsme jedna krev.

V příští epizodě dokončíme ponor do hebrejských dějin a podíváme se na některé současné židovské komunity v Africe.

Ondřej Havelka,

infodgingir.cz (zkráceno)

Zprávy

Krásných šedesát let společného života manželů Čelustkových

V neděli 26. dubna 2026 obnovili po šedesáti letech manželství své sliby Antonín a Marta Čelustkovi. Stalo se tak v Husově sboru v Ostravě-Svinově. Přestože bylo chladno a venku přšelo, nás zahřálo a hluboce došlo jejich společné vyznání po šedesáti letech života ve vzájemné úctě a lásce. Děkujeme za společně prožité chvíle i za svědectví živé víry, trpělivosti a oddanosti, které nám všem ukazují hluboké kořeny jejich víry.

TCH

Setkání s potomkem Fr. Palackého

Dne 15. dubna navštívil ústředí naší církve Václav Macháček-Rieger, potomek Františka Palackého. Setkal se s patriarchou Tomášem Buttou, aby dojednal účast na vzpomínkovém setkání k 150. výročí úmrtí Františka Palackého v Praze 26. 5. 2026.

Při té příležitosti Václav Macháček – Rieger uvedl, jak je letošní rok pro něj významný a jak organizuje všechny vzpomínkové akce. Mimo akce, které je spoluorganizátor rovněž naše církve, upozornil především nejen na výstavu o Františku Palackém v Národním muzeu, ale především na vzpomínkové setkání 24. května v rodině palackého v Hodslavicích, v kostele Božského Srdce Páně a v Lobkovicích – Neratovicích. Zejména akce v Lobkovicích 31. května má svůj specifický význam, neboť zde se jedná o tradiční vzpomínkové setkání za účasti potomků a rodiny Palackého a vážených hostů. Program zahájí ekumenická bohoslužba v kostele od 9 hodín, následovat bude pietní setkání u hrobky Palackého, doplněné krátkým vzpomínkovým projevem a hudebním doprovodem. Pro mnohé je známá kniha „František Palacký: Aristokrat českého ducha“ z mládí českého veličana na pozadí obrozenecké společnosti a Václav Macháček při návštěvě

nám prozradil historii zrodu této knihy z pera překladatelky a spisovatelky Hany Whitton. Pod titulem této knihy „Palacký – aristokrat ducha“ se celý rok konají různé akce na různých místech. Václav Macháček – Rieger se také pochlubil svým literárním objevem,

když objevil při svém pátrání v archívech v Památníku národního písemnictví osobní zápisky Františka Palackého ze 13-ti let jeho života, které nebyly dosud vydány. Jde o autentický osobní deník, který Palacký nazýval Každodenníček. Pro jejich vydání Václav Macháček-Rieger oslovil Masarykův ústav a Archiv AVČR a spolupřesali výzvu pro financování projektu. Díky tomuto počínu letos Každodenníček vychází. Na závěr setkání patriarcha Tomáš Butta poděkoval Václavu Macháčkově-Riegerovi za návštěvu a předal mu medaili Karla Farského.

Článek a foto: **Mirko Raduševič**

Vzpomínkové setkání k 150. výročí Františka Palackého

se uskuteční dne 26. 5. 2026 od 17 hodin
v Památníku Františka Palackého a Františka Ladislava Riegera
v Praze 1 v Palackého ulici 719/7

Porádko
Církev československá husitská ve spolupráci s Národním muzeem a městskou částí Praha 1

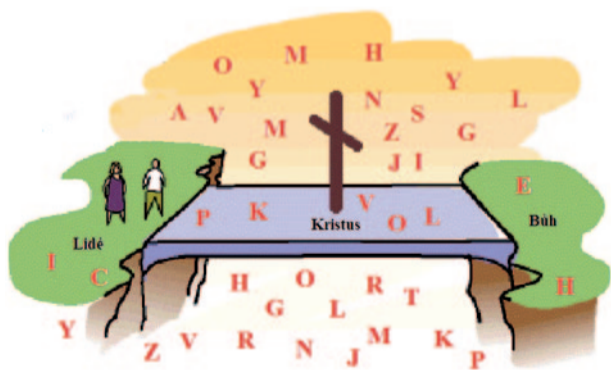

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Já jsem cesta, pravda, život

Z obrázku vyškrtete všechna červená písmena, která se v něm vyskytují více než jednou. Ze zbylých pěti písmen vám vyjde jedno slovo tajenky.

(Řešení z minulého čísla: Dobrý pastýř.)

Jana Krajčířiková

Nymburský komorní orchestr v Husově sboru

Zveme vás na výjimečný večer komorní hudby v podání Nymburského komorního orchestru 25. května od 19 h v Husově sboru v Nymburce. Program nabídne díla světových i českých autorů a představí talentované sólisty: Plakát a další informace na facebooku pražské diecéze. **red**

Oslava smíření

V roce 2021, 401 let po bitvě na Bílé hoře, došlo k symbolickému smíření mezi katolíky a protestanty.

I letos zazní v Plzni a v dalších krajských městech společná chvála křesťanů za jednotu. 8. května v 17 hodin v kostele Krista dobrého pastýře, Husova 314/1, Plzeň. www.smirenibh.cz. **red**

Malování Roztokách třicet let

Milí čtenáři Českého zápasu, jistě jste v jednom s předchozích čísel časopisu zaznamenali můj článek o stavbě nového modlitebního místa. Jsme malá farnost, ale náš současný prostor, kam se vejde patnáct lidí, nám je už malý. Proto v současné době předěláváme historický zahradní altán z 19. století na jednoduchou kapli, která bude sloužit jako místo klidu, rozjímání a osobního setkání s Bohem. Aby bylo možné kapli dokončit, čekají nás ještě stavební úpravy, vybavení interiéru a pořízení základních liturgických prvků. Obracím se proto na vás s prosbou o finanční podporu. Každý dar, ať malý či větší, pomůže vytvořit duchovní prostor, který bude otevřený všem, kdo hledají chvíli ticha, modlitby a povzbuzení. Své dary můžete posílat na účet Náboženské obce Roudnice nad Labem číslo 240001715/0300. Do textu k platbě prosím uveďte heslo „zahradní altán“.

Děkuji vám za vaši štědrost, modlitby i podporu. Věřím, že společně můžeme vybudovat místo, které bude přinášet pokoj a naději všem budoucím návštěvníkům. S vděčností

Lenka Selčanová

Z ekumeny

Když se Evropa polarizuje...

Dokončení ze str. 3

práci s mládeží a etiku – ve vztahu k válkám a konfliktům (v oblasti Baltského moře). Chce posílit GEKE jako „společensví naděje“, které působí zejména v krizových regionech a s tím souvisí i třetí priorita, aby se GEKE stala expertním společenstvím pro smířlivé zacházení s odlišností v Evropě. M. Fisher, k tomu uvedl, že právě z pobaltského regionu (vlivem amerických konzervativních církví) vystoupila církev z ekumenického společenství kvůli otázkám týkajících se lidské sexuality. GEKE, které je i ve svém ústředí ve Vídni složeno z pracovníků z různých zemí a církví, chce klást důraz na kultivaci respektujícího jazyka, vyhrazujícího se proti polarizaci a nenávisti. Rozloučení s generálním sekretářem Mario Fischerem a přivítání Susane Schenk jako nové generální sekretářky GEKE proběhne ve Vídni při slavnostní bohoslužbě 27. května. Za Církev československou husitskou se jménem br. patriarchy Tomáše Butty zúčastní autorka tohoto článku Hana Tonzarová, přednostka Odboru pro ekumenu a vnějších vztahů CČSH. Z církvi GEKE v ČR pak za Českobratrskou církev evangelickou synodní senior Pavel Pokorný a vedoucí zahraničních kontaktů Eva Balcarová. **Hana Tonzarová**

MULTIŽÁNROVÝ QUEER FESTIVAL

Husův sbor Církve československé husitské připravuje v pražských Vršovicích na polovinu května multizánrový festival V barvách duhy.

U příležitosti Mezinárodního dne proti homofobii, bifobii a transfobii proběhne v pražských Vršovicích třídenní multizánrový queer festival, který nabídne pestrý program od přednášek a debat přes divadelní představení, filmové projekce a koncerty. Festival navazuje na předchozí projekt Víra v barvách duhy, (a jeho slovenskou obdobu), který formou edukativních videí představil vstřícné pohledy zástupců českých a slovenských církví ke queer tématům.

„Festivalem chceme v duchu projektu Víra v barvách duhy ukázat možnost pozitivního sepětí víry a queer identity, zároveň chceme upozornit, že není možné v kulturních válkách současnosti zneužívat křesťanství k potlačování lidských práv a občanských svobod,“ říká autor projektu Víra v barvách duhy a jeden z organizátorů festivalu Tobiáš Frýdl.

V rámci festivalu se představí celá řada osobností ze sekulárního i křesťanského prostředí z Čech i Slovenska. O situaci queer lidí v církvích na Slovensku budou například debatovat Mons. Robert Bezák, v letech 2009 až 2012 arcibiskup Trnavské římskokatolické arcidiecéze, Anna Polcková, evangelická farářka a Martin Kováč, starokatolický kněz, dále proběhne debata queer farářů a farářek z různých církví, kteří (poprvé) veřejně promluví o zkušenosti LGBT+ lidí ve službě církve, aktivistka Lenka Králová bude živě nahrávat díl podcastu V Tranzu, teolog a pedagog Pavel Hošek bude debatovat o křesťanství v kulturních válkách a mnoho dalšího.

V umělecké části programu festivalu se diváci mohou těšit například na autorskou dokumentární inscenaci studentů DAMU, pohádku brněnského Divadla Polárka Princ & Princ, koncert Doodles, nebo projekci filmu Strachy v nás. Program se bude konat od pátku 15. 5. do neděle 17. 5. v Husově sboru ve Vršovicích a ve Vršovickém divadle MANA, a bude zakončen v rámci Mezinárodního dne proti homofobii, bifobii a transfobii ekumenickou bohoslužbou vedenou zástupci pěti církví, kterou hudebně doprovodí evangelická mládež z Olomouce v čele s Edmundem, který před dvěma lety sdílel zkušenost trans věřícího člověka v podcastové minisérii Pospolu.

„Napříč světem dnes vidíme jak se představitelé a zástupci církví podílejí na vyostřování současné situace. Evangelikální křesťané žehnají Trumpovi ve válce proti Íránu, pravoslavní popové v Moskvě žehnají ruským raketám, řada křesťanů v Polsku a na Slovensku jsou šířiteli nenávisti vůči queer lidem... zvlášť v takové době je proto důležité ukázat i jinou stránku křesťanství a vymezit se vůči takovému ohýbání jeho poselství,“ uzavírá Adela Frýdlová, která za ideou festivalu stojí.

Akci pořádá Náboženská obec církve československé husitské v Praze 10 – Vršovice za podpory Státního fondu kultury České republiky. **David Frýdl**

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6.

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Matoušová, redaktori: PhDr. Mirko Raduševič, Bc. Ondřej Syrový, grafik Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna. Distribuce: ADLEX, spol. s r.o. Xaveriova 1888/45, Praha 5 150 00.

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Předplatné: Mgr. Dagmar Pišová, tel.: 220 398 117, e-mail: prodejna.blahoslav@ccsh.cz. Reklama: tel. 220 398 117.

